

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-07-01

Diarienummer N161-0738/24

Handläggare

Caroline Öberg, Yvonne Pontén

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: caroline.oberg@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss från Exploateringsnämnden om förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker remiss från Exploateringsnämnden om förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Exploateringsnämnden
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har tagit fram förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026. Planen utgår enligt kommunstyrelsens beslut från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Strategin har fyra mål: hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, metoden Bostad först bör införas nationellt och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Den nya planen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska hemlösheten under perioden 2025–2026. Varje insats har ansvarssatts till en eller flera nämnder eller bolag, samt har en eller flera samverkanspartners angivna.

Förvaltningen ser positivt på förslaget på Göteborgs Stads plan mot hemlöshet, men noterar att nämnden för funktionsstöd bör finnas med som samverkanspartner i insatsen som avser att Bostad först ska erbjudas till fler personer. Förvaltningen ser att Bostad först är ett viktigt verktyg för förvaltningens bidrag till minskad hemlöshet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen ser att de ekonomiska konsekvenserna av hemlöshet är betydande, både för den enskilde och för samhället i stort.

De insatser och åtgärder som föreslås i planen ska inte medföra ökade kostnader för berörda nämnder och bolag, utan ska hanteras inom ordinarie ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Rätten till bostad fastställs i både FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och svensk grundlag, där det i regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) framkommer att det allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet. Hemlöshet innebär ofta ett stort lidande för den enskilde och har stora konsekvenser för ens livssituation och delaktighet i samhället. Det finns många och komplexa anledningar till att en person befinner sig i hemlöshet, och staden behöver därför kunna möta olika behov och förutsättningar i arbetet mot hemlöshet.

Personer med funktionsnedsättning kan ha särskilda behov och förutsättningar för ett stadigvarande boende, där behov av exempelvis anpassad utformning av bostaden kan påverka möjligheten till en bostad. Likaså kan personer med funktionsnedsättning behöva särskilt stöd för att kunna få tillgång till och behålla en bostad. Planens syfte att genom fortsatt systematiskt arbete minska hemlösheten i Göteborg, är i enlighet med Göteborgs stads program för full delaktighet med personer med funktionsnedsättning, där trygghet, hälsa, sysselsättning och självständighet är viktiga mål.

FN:s barnkonvention beskriver alla barns rätt till trygghet och skydd. Otrygga boendeförhållanden kan innebära en risk för barns utveckling och hälsa. Barn har heller inte samma möjlighet att påverka sin situation. Både regering och kommunfullmäktige i Göteborgs Stad har tydligt prioriterat arbetet att motverka avhysning av barnfamiljer, något som den nya planen också tar fasta på.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp

Information om ärendet lämnas i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 21 augusti 2024.

Bilagor

1. Begäran om yttrande avseende förslag till hemlöshetsplan 2025-2026
2. Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har fått ta del av och yttra sig över remiss från exploateringsnämnden om förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025 - 2026.

Nämndens svar ska vara Exploateringsnämnden till handa senast den 31 augusti 2024.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen yttrar sig över remissförslaget utifrån nämndens verksamhetsområden.

Bakgrund

Göteborgs stads plan mot hemlöshet 2020-2022 antogs av kommunfullmäktige 16 april 2020. Planens övergripande målsättning var att antalet personer i hemlöshet skulle minska med 20 procent. Vid exploateringsnämndens uppföljning av planen framkom att hemlösheten har minskat med 36 procent, tre av sex mål bedömdes som uppfyllda, liksom hade samtliga 15 åtgärder genomförts. Det konstaterades dock att fortsatt implementering av vissa av åtgärderna återstår.

20 september 2023 godkände kommunstyrelsen exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet, med målet att hemlösheten ska upphöra och inriktningen att barnfamiljer inte ska vräkas.

Det angavs även i Göteborgs Stads budget för 2023 att hemlösheten i Göteborg ska upphöra till och med 2028.

Förslag på ny plan mot hemlöshet

Göteborgs stads plan mot hemlöshet 2025-2026 utgår enligt kommunstyrelsens beslut från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026.

Strategin har fyra mål: hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, metoden Bostad först bör införas nationellt och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Den nya planen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska hemlösheten under perioden 2025–2026.

Planen ska bidra till jämställdhet och likvärdiga förhållanden. Olika grupper och personer i hemlöshet har olika förutsättningar och behov. Planen anger att kommunens ansvar för hemlöshetsfrågan i första hand handlar om bostadsförsörjning och socialtjänst.

Planen lyfter fram några särskilt prioriterade frågor, där en sådan fråga är att kvinnor i hemlöshet ska mötas av insatser som bygger på kunskap och förståelse för hur de särskilt drabbas av hemlöshet. Planen lyfter även fram behovet av att särskilt uppmärksamma våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, där hemlöshet i många fall är en konsekvens för den utsatta.

Planens mål, fokusområden och insatser

Planen har fem mål:

1. Antalet personer i hemlöshet ska minska
2. Antalet barnfamiljer som lever i hemlöshet ska minska
3. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Särskilt prioriterat är att inga barnfamiljer ska avhysas.

4. Antalet personer i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
5. Antalet vuxna personer i långvarig hemlöshet med omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska

De fyra fokusområden som lyfts fram i planen är att hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, bostad först ska utökas och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Till de fyra fokusområden kopplas ett antal insatser. Varje insats har ansvarssatts till en eller flera nämnder eller bolag, samt har en eller flera samverkanspartners angivna.

Nämnden för funktionsstöd anges som samverkanspartner i fem av 15 insatser:

- Förstärka avhysningsförebyggande arbete
- Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden
- Förebygga att personer i hemlöshet sover ute under vintern
- Genomföra årliga kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling
- Säkra tillgången till bostäder för hemlösa

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på förslaget på Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026. Liksom planen framhåller, ser förvaltningen att personer i hemlöshet är en heterogen grupp där insatser behöver kunna möta olika förutsättningar och behov. Detta inkluderar de olika förutsättningar och behov som personer med funktionsnedsättning har.

Det är bra att planen lyfter fram lyfter fram den särskilt utsatta situation som kvinnor i hemlöshet befinner sig i och behovet av insatser som bygger på kunskap och förståelse för hemlöshetens konsekvenser för kvinnor. Det är också positivt att planen särskilt uppmärksammar hemlöshet som en konsekvens av våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Förvaltningen ser även att en viktig del av detta arbete är att stärka tillgängligheten utifrån funktionsnedsättning. Detta gäller både fysisk tillgänglighet genom fler tillgänglighetsanpassade skyddade boenden, och tillgänglighet i form av bättre kompetens för att kunna möta och stötta våldsutsatta kvinnor i hemlöshet med funktionsnedsättning.

Individ och familjeomsorgen (IFO) har det övergripande ansvaret för arbetet med att motverka hemlöshet. Sedan bildandet av de nya fackförvaltningarna har nya gränssnitt mellan stadens sex socialförvaltningar och dess ansvarsområden uppstått. Inom ramen för arbetet med att stärka samverkan och tydliggöra ansvar i de nya förvaltningarna, har förvaltningen för funktionsstöd tagit flera steg mot att kunna bättre möta och stötta personer i hemlöshet. Bland annat har förvaltningen sedan 2023 fattat beslut om socialt boende med stöd, en akut och kortvarig insats som tidigare enbart kunnat beslutas av IFO.

Därtill har förvaltningen ett antal insatser som verkar avhysningsförebyggande. Exempel på detta är boendestöd, där förvaltningens nystartade samlarteam ingår. Samlarteamet är ett specialiserat boendestöd som särskilt arbetar med personer med samlarproblematik. Förvaltningen ser, liksom planen, att fortsatt utveckling av samverkan mellan socialförvaltningarna behövs för att stärka arbetet med att förebygga avhysningar.

Likaså ser förvaltningen positivt på att Bostad först lyfts fram som en insats som behöver utvidgas ytterligare och kunna erbjudas fler personer. Förvaltningen noterar att nämnden för funktionsstöd inte omnämns som samverkanspartner för denna insats i den föreslagna planen mot hemlöshet. Inom förvaltningen pågår ett arbete för att utreda möjligheten att kunna fatta beslut om Bostad först inom funktionsstöd. Även om förvaltningen inte har det huvudsakliga ansvaret för den brukargrupp som Bostad först främst riktar sig mot, är insatsen ett viktigt verktyg för förvaltningens bidrag till minskad hemlöshet. Detta är särskilt viktigt utifrån de personer förvaltningen möter inom socialpsykiatri.

Förvaltningen ser därför att nämnden för funktionsstöd bör finnas med som samverkanspartner i insatsen att utvidga Bostad först. Detta ligger även i linje med nämndens roll som samverkanspartner för insatsen att minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden.

Sammantaget ställer sig förvaltningen positiv till den föreslagna planen mot hemlöshet 2025-2026. Nämnden föreslås därför tillstyrka remiss från exploateringsnämnden om förslag på Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026.

Camilla Blomqvist

Yvonne Pontén

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Myndighet och socialpsykiatri